

Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet ve Eğitim-Öğretim Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi

Determination of Academic Satisfaction and Educational-Instruction Satisfaction Levels of Nursing Students

Sevgi PAKIŞ ÇETİN^{1 A,B,C,D,E,F,G}, Kıvanç ÇEVİK KAYA^{1 A,B,G}

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Manisa, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipteki araştırma, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında bir kamu üniversitesinin hemşirelik bölümünde eğitim alan 266 öğrenci ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında, “Öğrenci Tanıtım Formu”, “Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” ile “Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ortalama ve yüzde olarak verilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman’s Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil olan öğrencilerin %74.4’ünün kadın, %76.7’sinin 21 yaş ve altında, %36.5’inin üçüncü sınıf olduğu saptanmıştır. “Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” toplam puan ortalamasının 193.37±30.28, “Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği” toplam puan ortalamasının 121.56±19.76 olduğu saptanmıştır. Ölçekler ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü yüksek düzey ilişki bulunmuştur ($p < 0.001$).

Sonuç: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin ortalamanın üzerinde ve iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeyleri ile cinsiyet, hemşirelik bölümü ve okulu isteyerek tercih etme durumu, algılanan akademik başarı seviyesi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Hemşirelik lisans programlarına yönelik öğrenci görüşlerinin alınmasına ilişkin çalışmaların düzenli olarak uygulanması ve farklı eğitim yöntemleri kullanan üniversitelerde yeni araştırmalar planlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik eğitim, memnuniyet, hemşirelik lisans eğitimi, hemşirelik öğrencisi.

ABSTRACT

Objective: This research was conducted to determine the academic and educational-instruction satisfaction levels of nursing students.

Methods: The descriptive cross-sectional study was conducted with 266 students studying in the nursing department of a state university in the 2021-2022 academic year. “Student Identification Form”, “Undergraduate Nursing Students’ Academic Satisfaction Scale” and “A Scale of Student Satisfaction Concerning About Education and Instruction at Higher Education” were used to collect data. The descriptive characteristics of the students were given as mean and percentage. Mann Whitney U test, Kruskal Wallis test and Spearman’s Correlation analysis were used to evaluate the data.

Results: It was determined that 74.4% of the students included in the study were female, 76.7% were 21 years old and under, and 36.5% were third grade. The mean total score of the “Undergraduate Nursing Students’ Academic Satisfaction Scale” was determined to be 193.37±30.28, “A Scale of Student Satisfaction Concerning About Education and Instruction at Higher Education” was determined to be 121.56±19.76. It was found that there was a high level of positive correlation between the scales and all sub-dimensions ($p < 0.001$).

Conclusion: According to the results obtained from the study, it was determined that the academic and educational-instruction satisfaction levels of nursing students were above the average and at a good level. A significant difference was found between

Sorumlu Yazar: Sevgi PAKIŞ ÇETİN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Manisa, Türkiye
sevgis210188@hotmail.com

Geliş Tarihi: 28.01.2023 – Kabul Tarihi: 22.02.2024

Yazar Katkıları: A) Fikir/Kavram, B) Tasarım, C) Veri Toplama ve/veya İşleme, D) Analiz ve/veya Yorum, E) Literatür Taraması, F) Makale Yazımı, G) Eleştirel İnceleme

students' academic and educational satisfaction levels and the variables of gender, willingness to choose the nursing department and school, and perceived academic success level. It can be suggested that regularly conduct studies on collecting student opinions on nursing undergraduate programs and to plan new research in universities that use different education methods.

Keywords: Academic training, pleasure, baccalaureate nursing education, nursing student.

1. GİRİŞ

Toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik ve sosyokültürel gelişimi üzerinde güçlü etkileri bulunan, eğitim hizmetlerinin üreticisi konumunda yer alan yükseköğretim kurumlarındaki kalitenin önemi her geçen gün artmaktadır (1). Hemşirelik eğitiminde de; bilgi birikiminin artması ve profesyonelleşmenin gerçekleşmesinde kaliteli eğitim önemli rol oynamaktadır (2,3). Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ] kaliteli ve kanıta dayalı bir hemşirelik eğitimi sayesinde hemşirelerin rollerinin güçlenebileceğini vurgulamaktadır (4). Bununla birlikte hemşirelerin aldıkları eğitimin kalitesi, birey, aile ve topluma verilen hizmetin kalitesini de doğrudan etkilemektedir (5).

Günümüzde hemşirelik eğitimi veren kurumların sayısının hızla artması ve eğitim alan öğrencilere ayrılan kontenjanın gereksinimin üzerinde olması; hemşirelik eğitimindeki kalitenin azalması, öğretim elemanı ve eğitim niteliğinin olumsuz yönde etkilenmesi gibi sorunları beraberinde getirmektedir (5,6). Ancak son yıllarda sağlık kurumlarının, kritik düşünme, analiz ve sentez yeteneklerini kullanarak bilgi ve becerisini geliştirebilen nitelikli hemşirelerle yollarını birleştirmek istemesi; hemşirelik eğitimi veren kurumları başarı düzeyi yüksek, nitelikli hemşireler yetiştirme çabasına yöneltmektedir. Bu durum öğrencinin aldığı eğitimin niteliğini önemli kılmaktadır (5,7). Nitelikli lisans eğitiminin en önemli göstergelerinden biri öğrencilerin memnuniyet düzeyleridir (5,7,8). Üniversitelerin öğrencilere kaliteli bir eğitim sağlamasının yanı sıra akademik ve fiziki altyapı, barınma, sosyal faaliyetler gibi olanakları da öğrencilerin memnuniyet düzeylerini doğru orantılı olarak etkilemektedir (5,7,9,10). Ayrıca üniversiteler arasındaki eğitim-öğretim süreç farklılıkları öğrenci memnuniyetini etkileyen bir diğer unsurdur. Ülkemizde hemşirelik eğitimindeki farklılıkların en aza indirilmesi amacıyla yürütülen çalışmalar ve akreditasyon hizmetleri; üniversitelerde rekabetçi ve gelişmelere açık bir ortam oluşturarak eğitimde yüksek kaliteyi hedeflemektedir. Bu çalışmaların ise öğrenci memnuniyet düzeyini artırıcı etkisinin olabileceği bildirilmektedir (10). Memnuniyet düzeyi yüksek öğrencilerin akademik başarı ile motivasyonlarının daha yüksek olduğu, amaçlarını gerçekleştirebilmek için daha fazla çabaladığı (11-13), entelektüel ve sosyal gelişim konusunda daha fazla ilerleme gösterdiği belirtilmektedir (8). Öğrencilerde memnuniyetsizlik ise gerginliğe sebep olmakla birlikte çeşitli psikolojik veya psikosomatik bozukluklar ile genel bir memnuniyetsizlik durumunu da beraberinde getirmektedir (14).

Günümüzde yükseköğretim kurumlarında eğitim programlarının ulusal ve uluslararası akreditasyonunun sağlanması amacıyla, programların işleyişi ile öğrencilerin akademik memnuniyetinin değerlendirilmesi öncelikli konulardan birisi haline gelmiştir. Hemşirelik eğitiminin akreditasyonu konusunda görevli kuruluşların yayınladığı standartlardan birisi direkt öğrencilerle ilgili olmakla birlikte, öğrencilerin eğitim programındaki teorik-klinik alanlar ve program işleyişine ait geri bildirimlerinin alınması da akreditasyonun vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır (15,16). Ülkemizde Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği [HEPDAK] tarafından yürütülen hemşirelik lisans programı standartlarına göre; öğrencilerin eğitim programının hazırlanması, yürütülmesi ve

değerlendirilmesi süreçlerine aktif katılımı gerekmektedir (17). Öğrencilerin akreditasyon standartlarına katılımı sayesinde eğitim-öğretimde öğrencilere sağlanan imkanlar ile öğrencilerin beklenti ve doyumunu karşılama düzeyi belirlenmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin üniversitedeki eğitimden aldıkları doyum düzeyi arttıkça, yükseköğretim kurumlarının tercih edilme düzeyi de o oranda artacaktır. Bu nedenle üniversitelerin belirli aralıklarla eğitimsel ortamlarının kalitesinin değerlendirilmesi gerekmektedir (1). Ayrıca öğrencilerin akademik memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi, eğitim kurumlarının saygınlığı ile öğrencilerin eğitim kurumlarına bağlılığı açısından da önem arz etmektedir (18).

Ülkemizde hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin ayrı ayrı değerlendirildiği sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmış olmakla birlikte akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin bir arada incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin incelenmesinin, mevcut eğitim kurumunda verilen eğitim ile ilgili akreditasyon sürecinde kullanılmak üzere veri oluşturabileceği, mevcut eğitim kurumunun kalitesinin değerlendirilmesi açısından elde edilen sonuçların bilime katkı sağlayabileceği ve yapılacak yeni çalışmalara rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; mevcut üniversitenin öğrencilerinin ihtiyaçları ve gelişimine sağladığı katkının düzeyi belirlenebilecek olmakla birlikte alana özgü yapılacak olan araştırmalara yol gösterici olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

2. GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Türü

Tanımlayıcı kesitsel tipte bir çalışmadır.

Araştırma Soruları

- Hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretime ilişkin memnuniyet düzeyleri nedir?
- Hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretime ilişkin memnuniyet düzeyleri ile tanıtıcı özellikleri, hemşirelik mesleği, akademik başarı ve kariyer planına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Hemşirelik öğrencilerin akademik memnuniyet düzeyleri ile eğitim-öğretim memnuniyet düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Çalışma 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan bir kamu üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri hemşirelik bölümünün ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfında eğitim alan öğrencilerin teorik derslerinin yürütüldüğü derslik ve amfilerde toplanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde, bir üniversitedeki Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfında eğitim alan toplam 640 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini; en az bir yıl hemşirelik eğitimi alarak klinik uygulama deneyimi edinen, Türkçe konuşup anlayabilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmaya katılma onayı vermeyen üç öğrenci çalışmadan dışlanmıştır. Örneklem büyüklüğü %95 güven aralığında %5 hata payı ile $p<0.05$ istatistiksel anlamlılık düzeyinde minimum 241 olarak tespit edilmiş, araştırmaya dahil olma kriterlerini karşılayan 266 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Evrenin %41.5'ine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veriler; “Öğrenci Tanıtım Formu”, “Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” ve “Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Öğrenci Tanıtım Formu: Formda, öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ve hemşirelik bölümüne ilişkin dokuz soru bulunmaktadır. Bu sorular; yaş, cinsiyet, sınıf, hemşirelik bölümünü isteyerek tercih etme durumu, okulu isteyerek tercih etme durumu, hemşirelik programında başarısız olduğu ders sayısı, genel not ortalaması (GANO), algılanan akademik başarı seviyesi ve mezuniyet sonrası kariyer planlama durumundan oluşmaktadır.

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği (HLÖAMÖ): 2012 yılında Dennison ve El-Masri (2012) tarafından geliştirilen ölçek Göktepe ve arkadaşlarının (2020) çalışmaları sonucunda Türkçe'ye uyarlanmıştır. Madde sayısı 48 olan ölçekte dört alt boyut yer almaktadır. Beşli likert tipi olan bu ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyut puanları ile toplam puanı, maddelerden alınan puanların toplanmasıyla belirlenmektedir. Ölçek alt boyutlarından alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar: “Sınıf-İçerisi Öğretim” 16-80; “Klinik Öğretim” 15-75; “Program Tasarımı ve İşleyişi” 12-60; “Destek ve Kaynaklar” 5-25 iken; toplam ölçek için 48-240 olarak belirtilmiştir. Ölçek alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla 0.92; 0.91; 0.91; 0.74, toplam ölçeğin ise 0.96 olduğu bildirilmiştir (16). Bu çalışmada ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla 0.95; 0.96; 0.96; 0.91; toplam ölçeğin ise 0.98 olarak bulunmuştur.

Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği (YEÖÖMÖ): 2009 yılında Demirli ve Kerimgil (2009) tarafından geliştirilen ölçekte, yükseköğretimdeki öğrencilerin eğitim-öğretimle ilgili memnuniyet düzeyi belirlenmektedir. 30 maddeden oluşan ölçekte ters madde yer almamaktadır. Ölçeğin, “Derslerin Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi” (1-8 arasındaki maddeler), “Akademik ve İdari Personel ile İletişim” (9-15 arasındaki maddeler), “Araç-Gereç ve Laboratuvar” (16-21 arasındaki maddeler) ve “Aidiyet ve Rehberlik” (22-30 arasındaki maddeler) olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Beşli likert tipi olan ölçekten alınabilecek puan 30-150 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanın artış göstermesi, öğrencinin aldığı eğitim-öğretime ilişkin memnuniyet düzeyinin arttığını göstermektedir. Ölçek alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla; 0.75, 0.83, 0.80, 0.72 iken; toplam ölçek 0.92 olarak belirtilmiştir (19). Bu çalışmada ölçeğin alt

boyutlarının Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0.93; 0.92; 0.87; 0.93 iken; toplam ölçeğin ise 0.97 olarak saptanmıştır.

Verilerin Toplama Süreci

Araştırmanın verileri Aralık 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında “Google Form” aracılığı ile toplanmıştır. Form, sosyal medya hesapları aracılığı ile öğrenci gruplarından öğrencilerle paylaşılmış ve “Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” ile çalışmaya katılma onayı vererek gönüllü olan öğrencilerin formu doldurması sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi için Statistical Package For Social Science (SPSS) 21.0 programından yararlanılmıştır. Yapılan normallik analizi sonucunda, verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle istatistiksel analizlerde nonparametrik testler arasında yer alan Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman’s Korelasyon analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1’de öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile hemşirelik mesleği, akademik başarı ve kariyer planına ilişkin düşüncelerine göre dağılımı bulunmaktadır. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin %74.4’ünün kadın, %76.7’sinin 21 yaş ve altında ve yaş ortalamasının 20.94 ± 1.58 , %36.5’inin üçüncü sınıf olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin hemşirelik mesleği, akademik başarı ve kariyer planına ilişkin düşünceleri incelendiğinde; %66.9’unun hemşirelik bölümünü, %61.3’ünün okulunu isteyerek tercih ettiği, %90.2’sinin hemşirelik programındaki herhangi bir dersten başarısız olmadığı, başarısız olanların %76.9’unun yalnızca bir dersten başarısız olduğu, %73.3’ünün GANO’sunun iyi düzeyde ve ortalamasının 3.15 ± 0.39 olduğu, %52.6’sının akademik başarı seviyesini iyi olarak algıladığı, %43.6’sının mezuniyet sonrası kariyer planının sağlık sektöründe çalışmak olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

“Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 2’de gösterilmektedir. HLÖAMÖ toplam puan ortalaması 193.37 ± 30.28 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin “Sınıf-içi Öğretim” alt boyutundan 64.29 ± 11.39 , “Klinik Öğretim” alt boyutundan 61.73 ± 10.27 , “Program Tasarımı ve İşleyişi” alt boyutundan 49.22 ± 7.94 , “Destek ve Kaynaklar” alt boyutundan 22.28 ± 4.83 puan aldığı saptanmıştır (Tablo 2).

Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği” ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 2’de yer almaktadır. YEÖÖMÖ toplam puan ortalamasının 121.56 ± 19.76 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin “Derslerin Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi” alt boyutundan 33.67 ± 5.06 , “Akademik ve İdari Personel ile İletişim” alt boyutundan 28.80 ± 4.82 , “Araç-gereç ve Laboratuvar” alt boyutundan 22.84 ± 4.89 , “Aidiyet ve Rehberlik” alt boyutundan 36.23 ± 6.70 puan aldığı saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (N:266).

Tanıtıcı Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	198	74.4
Erkek	68	25.6
Yaş Grubu		
21 yaş ve altı	204	76.7
22 yaş ve üzeri	62	23.3
Sınıf		
İkinci sınıf	80	30.1
Üçüncü sınıf	97	36.5
Dördüncü sınıf	89	33.4
Hemşirelik Bölümünü İsteyerek Tercih Etme Durumu		
Evet	178	66.9
Hayır	88	33.1
Okulu İsteyerek Tercih Etme Durumu		
Evet	163	61.3
Hayır	103	38.7
Hemşirelik Programında Başarısız Olduğu Herhangi Bir Dersin Varlığı		
Evet*	26	9.8
Hayır	240	90.2
Hemşirelik Programında Başarısız Olduğu Ders Sayısı (n=26)*		
Bir ders	20	76.9
İki ve üzerinde ders	6	23.1
Genel Not Ortalaması (GANO) Seviyesi		
Kötü (1,50-2,49)	14	5.3
Orta (2,50-2,99)	57	21.4
İyi (3,00-4,00)	195	73.3
Algılanan Akademik Başarı Seviyesi		
Çok iyi	16	6.0
İyi	140	52.6
Orta	92	34.6
Kötü	18	6.8
Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlama Durumu		
Sağlık sektöründe çalışmak	116	43.6
Sağlık sektöründen farklı bir sektörde çalışmak	18	6.8
Akademik kariyer yapmak	27	10.1
Sağlık sektöründe çalışırken akademik kariyerine de devam etmek	105	39.5

Tablo 2. Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği ile Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği ve alt boyut puan ortalamaları (N:266).

Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği Alt Boyutları	Puan Aralığı (Min-Max)	$\bar{X} \pm SS$
Sınıf-içi öğretim	16-80	64.29±11.39
Klinik öğretim	15-75	61.73±10.27
Program tasarımı ve işleyişi	12-60	49.22±7.94
Destek ve kaynaklar	6-30	22.28±4.83
Toplam puan	193.37±30.28 (Min-Max:48-240)	
Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği Alt Boyutları		
Derslerin yürütülmesi ve değerlendirilmesi	8-40	33.67±5.06
Akademik ve idari personel ile iletişim	7-35	28.80±4.82
Araç-gereç ve laboratuvar	6-30	22.84±4.89
Aidiyet ve rehberlik	9-45	36.23±6.70
Toplam puan	121.56±19.76 (Min-Max: 30-150)	

\bar{X} : Aritmetik ortalama, SS: Standart sapma

Tablo 3. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile Akademik ve Eğitim-Öğretim Memnuniyet Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	HLÖAMÖ ($\bar{X}\pm SS$)	YEÖÖMÖ ($\bar{X}\pm SS$)
Cinsiyet		
Kadın	191.51±31.10	120.13±20.31
Erkek	198.79±27.24	125.73±17.55
Test/p	Z:-1.721 p:0.085	Z:-2.219 p:0.026*
Yaş Grubu		
21 yaş ve altı	194.96±29.19	121.96±19.84
22 yaş ve üzeri	188.16±33.32	120.27±19.58
Test/p	Z:-1.710 p:0.087	Z:-0.936 p:0.349
Sınıf		
2.sınıf	195.86±29.65	122.15±19.52
3.sınıf	193.43±30.44	121.08±19.45
4.sınıf	191.07±30.82	121.57±20.50
Test/p	X^2 :1.845 p:0.398	X^2 :0.148 p:0.929
Hemşirelik Bölümünü İsteyerek Tercih Etme Durumu		
Evet	197.84±28.47	124.56±18.10
Hayır	184.32±31.93	115.50±21.61
Test/p	Z:-3.226 p:0.001**	Z:-3.278 p:0.001**
Okulu İsteyerek Tercih Etme Durumu		
Evet	198.40±27.15	125.46±16.99
Hayır	185.41±33.27	115.40±22.20
Test/p	Z:-2.644 p:0.008**	Z:-3.440 p:0.001**
Hemşirelik Programında Başarısız Olduğu Herhangi Bir Dersin Varlığı		
Evet	191.57±24.32	120.19±19.50
Hayır	193.57±30.89	121.71±19.82
Test/p	Z:0.474 p:0.491	Z:0.283 p:0.595
Genel Not Ortalaması (GANO) Seviyesi		
Kötü (1,50-2,49)	198.71±26.90	123.64±18.65
Orta (2,50-2,99)	191.26±34.13	119.82±22.21
İyi (3,00-4,00)	193.61±29.39	121.92±19.14
Test/p	X^2 0.339 p:0.844	X^2 :0.549 p:0.760
Algılanan Akademik Başarı Seviyesi		
Çok iyi (a)	216.25±22.02	133.18±15.62
İyi (b)	194.44±27.17	122.34±17.86
Orta (c)	190.33±33.04	120.53±21.92
Kötü (d)	180.27±35.36	110.50±20.58
Test/p	X^2 :12.670 p:0.005** a>b=c=d[†]	X^2 :11.865 p:0.008** a>d[†]
Mezuniyet Sonrası Kariyer Planı		
Sağlık sektöründe çalışmak	197.18±26.72	124.37±18.35
Sağlık sektöründen farklı bir sektörde çalışmak	187.05±37.10	118.00±22.17
Akademik kariyer yapmak	197.37±29.88	121.00±20.05
Sağlık sektöründe çalışırken akademik kariyerine de devam etmek	189.22±32.46	119.21±20.61
Test/p	X^2 :3.370 p:0.338	X^2 :3.470 p:0.325

Z: Mann Whitney U, X^2 : Kruskal Wallis *p<0.05 **p<0.01 ***p<0.001[†]Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri p<0.008

HLÖAMÖ: Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği,

YEÖÖMÖ: Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre HLÖAMÖ ve YEÖÖMÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı Tablo 3'te yer almaktadır.

“Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” toplam puan ortalaması tanıtıcı özellikler ile karşılaştırıldığında; hemşirelik bölümünü ve okulu isteyerek

tercih etme durumu ve algılanan akademik başarı seviyesi ile ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.01$). Cinsiyet, yaş grubu, sınıf, programda başarısız olduğu herhangi bir dersin varlığı, GANO seviyesi, mezuniyet sonrası kariyer planı ile HLÖAMÖ toplam puanı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 3).

“Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği” toplam puan ortalaması tanıtıcı özellikler ile karşılaştırıldığında; cinsiyet, hemşirelik bölümünü ve okulu isteyerek tercih etme durumu ve algılanan akademik başarı seviyesi ile ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p<0.05$). Yaş grubu, sınıf, programda başarısız olduğu herhangi bir dersin varlığı, GANO seviyesi, mezuniyet sonrası kariyer planı ile YEÖÖMÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 3).

Tablo 4. Akademik Memnuniyet Ölçeği ve alt boyutları ile Eğitim-Öğretim Memnuniyet Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki

Ölçekler ve Alt boyutları		Sınıf-içi öğretim	Klinik öğretim	Program tasarımı ve işleyişi	Destek ve kaynaklar	HLÖAMÖ
Derslerin yürütülmesi ve değerlendirilmesi	r	0.736	0.724	0.789	0.614	0.809
	p	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
Akademik ve idari personel ile iletişim	r	0.719	0.728	0.762	0.661	0.812
	p	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
Araç-gereç ve laboratuvar	r	0.562	0.604	0.609	0.616	0.660
	p	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
Aidiyet ve rehberlik	r	0.611	0.646	0.688	0.638	0.710
	p	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
YEÖÖMÖ	r	0.695	0.723	0.774	0.700	0.805
	p	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***

r=Spearman's Korelasyonu * $p<0.05$ ** $p<0.01$ *** $p<0.001$

HLÖAMÖ: Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği

YEÖÖMÖ: Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimle İlgili Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin HLÖAMÖ ve alt boyutları ile YEÖÖMÖ ve alt boyutları arasındaki ilişki Tablo 4'te gösterilmektedir. “Derslerin Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi” alt boyutu ile “Destek ve Kaynaklar” ($r=0.61$, $p<0.001$) alt boyutu arasında pozitif yönlü orta düzey, HLÖAMÖ ve diğer alt boyutları arasında pozitif yönlü yüksek düzey ilişki bulunmuştur ($r=0.80$; 0.73 ; 0.72 ; 0.78 ; $p<0.001$). “Akademik ve İdari Personel ile İletişim” alt boyutu ile “Destek ve Kaynaklar” ($r=0.66$; $p<0.001$) alt boyutu arasında pozitif yönlü orta düzey, HLÖAMÖ ve diğer alt boyutları arasında pozitif yönlü yüksek düzey ilişki saptanmıştır ($r=0.81$; 0.71 ; 0.72 ; 0.76 ; $p<0.001$). “Araç-Gereç ve Laboratuvar” alt boyutu ile HLÖAMÖ ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü orta düzey ilişki olduğu bulunmuştur ($r=0.66$; 0.56 ; 0.60 ; 0.60 ; 0.61 ; $p<0.001$). “Aidiyet ve Rehberlik” alt boyutu ile HLÖAMÖ ($r=0.71$; $p<0.001$) arasında pozitif yönlü yüksek düzey, ölçeğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü orta düzey ilişki olduğu saptanmıştır ($r=0.61$; 0.64 ; 0.68 ; 0.63 ; $p<0.001$). YEÖÖMÖ ile HLÖAMÖ ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü yüksek düzey ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.80$; 0.69 ; 0.72 ; 0.77 ; 0.70 ; $p<0.001$) (Tablo 4).

4. TARTIŞMA

Topluma kaliteli hizmet sağlayabilecek donanımlı profesyoneller yetiştirebilmek için yükseköğretim kurumlarının düzenli aralıklarla öğrencilerin memnuniyet düzeyini ve beklentilerini değerlendirerek; değerlendirme sonucunda iyileştirici ve geliştirici faaliyetleri sürdürmesi gerekmektedir (20). Bu çalışmada öğrencilerin HLÖAMÖ ile YEÖÖMÖ toplam puan ortalamalarının, ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Literatürde bu çalışma sonucunu destekleyen, hemşirelik öğrencilerinin eğitim memnuniyet düzeylerinin ortalamanın üzerinde ya da yüksek olduğunu bildiren çalışmalar bulunmaktadır (21-25). Bu çalışmada kurumdaki hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu, dolayısıyla eğitim hayatlarındaki beklentilerin yeterli düzeyde karşılandığı söylenebilir. Ancak literatürde hemşirelik öğrencilerinin eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin orta seviyede olduğunu bildiren çalışmalar bulunmakla birlikte (5,8-10,20,26,27); düşük seviyede olduğunu bildiren çalışmalar da bulunmaktadır (28-30). Öğrenci memnuniyetini etkileyen faktörler arasında; kurumlardaki fiziki ve teknik olanak eksiklikleri, klinik ortamlardaki koşul farklılıkları, akademik ya da idari personel ile iletişim yetersizliği, öğretim üyesi eksiklikleri, hemşirelik program tasarımı ve işleyişinde yaşanan sorunlar, öğrenim deneyiminde yaşanan doyum eksiklikleri, kurumun yönetim ve işleyişinde yaşanan sorunlar, kuruma karşı hissedilen aidiyet eksikliği olduğu düşünülmektedir. Bu sebeplerden dolayı araştırma sonuçlarının değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile HLÖAMÖ ve YEÖÖMÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; erkek öğrencilerin YEÖÖMÖ puan ortalamalarının kadın öğrencilere göre yüksek olduğu saptanmışken ($p < 0.05$), HLÖAMÖ puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Ekiz ve arkadaşları (2019) ile Victor ve arkadaşlarının (2020) çalışmalarında bu çalışma sonucuna benzer şekilde erkek öğrencilerin eğitim memnuniyet düzeylerinin kadın öğrencilere göre yüksek olduğu bildirilmiştir (31,32). Ancak literatürde cinsiyetin eğitim memnuniyeti üzerinde etkisi olmadığını belirten araştırmalar da yer almaktadır (5,9,20,23,26,28,33,34). Geçmiş yıllarda hemşirelik mesleğinin ve eğitiminin toplumsal cinsiyete bağlı yargı kalıplarına maruz kaldığı bilinmektedir. Çalışmanın sonucu, hemşirelik mesleği ve eğitiminin toplumsal cinsiyet kalıplarından arınmaya başladığını, cinsiyete yönelik olumsuz damgalamanın yıkıldığını; dolayısıyla erkek öğrencilerin memnuniyet algısının yüksek olmasına katkı sağladığını düşündürmektedir. Ayrıca erkek öğrencilerin eğitimle ilgili beklentilerinin karşılanmasına bağlı eğitim-öğretimle ilgili memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bununla birlikte araştırmanın yapıldığı örneklemdaki bireylerin farklı kişilik özelliklerine sahip olmasının da eğitimden memnuniyeti etkileyebileceği düşünülmektedir. Nitekim Usán Supervía ve arkadaşlarının (2020) çalışmasında, optimist kişilik özelliğinin, bireylerin yaşam doyumunu ve akademik performansını arttıran önemli bir faktör olduğu bildirilmektedir (35). Ayrıca Gao ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında, erkek öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar ile etkili başa çıktıkları görülmüş; kadın öğrencilere göre fizyolojik ve psikolojik üstünlüklerinin olduğu belirtilmiştir (36).

Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile HLÖAMÖ ve YEÖÖMÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; hemşirelik bölümünü ve okulu isteyerek tercih eden öğrencilerin HLÖAMÖ ile YEÖÖMÖ puan ortalamalarının istemeyerek tercih eden öğrencilere göre daha

yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde hemşirelik bölümünü ve okulu isteyerek tercih eden öğrencilerin akademik memnuniyet ve dolayısıyla öğrenimden doyum düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmiştir (8-10,20,26,37,38). Bu araştırmanın sonuçları, literatürdeki araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Hemşirelik bölümünü ve okulu isteyerek tercih eden öğrencilerin eğitim sürecinde daha istekli ve motivasyonu daha yüksek olacağı düşünülürse eğitim yaşantılarındaki memnuniyet seviyelerinin daha yüksek olmasının beklendik bir sonuç olduğu söylenebilir.

Öğrenciler algılanan akademik başarı seviyesine göre incelendiğinde; akademik başarı seviyesi çok iyi olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre HLÖAMÖ puan ortalamalarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca algılanan akademik başarı seviyesi çok iyi olan öğrencilerin kötü olan öğrencilere göre YEÖÖMÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.01$). Çalışmanın sonuçları, literatürdeki çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir (1,26,39). Egelioglu ve arkadaşlarının (2011) çalışmasında, öğrencilerin akademik başarıları ile memnuniyet düzeyleri arasında zayıf fakat anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (7). Bu nedenle akademik başarının öğrenciyi daha da güdüleyerek motive ettiği ve memnuniyet düzeylerini arttırdığı, öğrenime ilişkin algıyı olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmada kullanılan ölçekler arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kurumdaki yüksek akademik memnuniyete sahip öğrencilerin eğitim memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğunu, dolayısıyla kurumun öğrencilere kaliteli bir eğitim sunduğunu düşündürmektedir. Fakat Wong ve Chapman'ın (2022) çalışmasında, Yüksek Öğretim Kurumları'nda öğrencilerin eğitim memnuniyetinin, yalnızca alınan eğitim hizmetlerinin kalitesine ilişkin düşüncelerini göstermediği; akademik başarı, kalıcılık ve öğrenci motivasyonu gibi önemli öğrenme çıktılarının elde edilmesiyle de ilişkilendirilebileceği bildirilmiştir (40). Ayrıca, çalışma sonucunun kurumun akreditasyon süreci açısından kanıt oluşturabileceği ve kuruma katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ancak çalışmanın "Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği" kullanılarak yapılmış ilk çalışma olması ve literatürde aynı ölçek kullanılarak yapılmış çalışmalara rastlanmaması çalışmaya özgünlük katmakla birlikte tartışma yazımında yararlanılan kaynakların kısıtlı olması açısından çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırmanın, sadece bir üniversitenin hemşirelik bölümünde eğitim alan, araştırmaya katılmayı onaylayan öğrenciler ile yapılmış olması da çalışmanın sınırlılıklarından bir diğerini oluşturmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, hemşirelik öğrencilerinin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerinin ortalamasının üzerinde ve iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin akademik ve eğitim-öğretim memnuniyet düzeylerini cinsiyet, hemşirelik bölümü ve okulu isteyerek tercih etme durumu, algılanan akademik başarı seviyesi etkilerken; yaş grubu, sınıf, programda başarısız olunan herhangi bir dersin varlığı, GANO seviyesi, mezuniyet sonrası kariyer planı etkilememektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Hemşirelik lisans programlarına yönelik öğrenci görüşlerinin alınmasına ilişkin araştırmaların düzenli olarak uygulanması, iyileştirme yapılması gereken alanların belirlenmesi,
- Çalışmanın “Hemşirelik Lisans Öğrencilerinin Akademik Memnuniyet Ölçeği” ile yapılan ilk araştırmalardan biri olması sebebiyle, daha sonra yapılacak olan çalışmaların farklı üniversitelerde, farklı eğitim yöntemleri kullanan, eğitim programları akredite olan ve olmayan kurumlarda öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinde aynı zaman diliminde, daha geniş örneklem gruplarının dahil edilerek uygulanması önerilebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın örneklem ile sınırlı olması nedeniyle genellenmesi mümkün değildir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın uygulanabilmesi için araştırmanın yapıldığı yükseköğretim kurumundan, bir kamu üniversitesinin “Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu”ndan (Tarih/Sayı: 02.06.2021/20.478.486/829), ölçekleri geliştiren ve geçerlik-güvenirliğini çalışan yazarların yazılı izni alınmıştır. Ayrıca araştırmaya dahil edilen öğrencilerden yazılı onam alınmıştır. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu çerçevesinde yapılmıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada yazarların çıkar çatışması durumları yoktur.

Teşekkür

Çalışmanın verilerinin toplanmasına katkı sağlayan öğrencilerin tümüne teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Özdelikara, A., & Babur, S. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyi ve etkileyen faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 2-8.
2. Atasoy, I., & Sütütemiz, N. (2014). Bir grup hemşirelik son sınıf öğrencisinin hemşirelik eğitimi ile ilgili görüşleri. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 22(2), 94-104.
3. Dönmez, S., & Weller, B. K. (2019). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 42-48.
4. WHO. (2021) *Nursing and Midwifery*. <https://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/nursing-andmidwifery/activities/education> (Erişim 23.02.2021)
5. Bülbül, T., Ateş, D. & Öztürk, S. (2017). Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin lisans düzeyinde aldıkları hemşirelik eğitimi ile ilgili memnuniyetlerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 26(2), 133-139.

6. Koçyiğit, H., & Yıldırım, G. (2022). Türkiye’de hemşirelikte klinik uygulama alanında uzmanlaşmada ilk: Nazmiye Kocaman Yıldırım. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 12(2), 228-237.
7. Egelioglu, N., Arslan, S., & Bakan, G. (2011). Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarının akademik başarıları üzerine etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 13(1), 14-24.
8. Chen, H. C., & Lo, H. S. (2015). Nursing student satisfaction with an associate nursing program. *Nursing Education Perspectives*, 36(1), 27-33.
9. Kadiroğlu, T., & Akay, G. (2021). Hemşirelik öğrencilerinde yaşanan yer algısı eğitim-öğretim memnuniyetini etkiler mi? *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 452-457.
10. Yüksel Kaçan, C., & Palloş, A. (2020). Bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(3), 874-892.
11. Elliott, K. M., & Shin, D. (2002). Student satisfaction: An alternative approach to assessing this important concept. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 24(2), 197-209.
12. Saeedi, M., & Parvizi, S. (2019). Strategies to promote academic motivation in nursing students: A qualitative study. *Journal of Education and Health Promotion*, 8, 1-7.
13. Taştekin, A., Türkdönmez, B., Güler, M., Yılmaz, A., & Erşahan, T. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin klinik ortamdaki doyum düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 24(1), 24-29.
14. Yangın, H. B., & Kırca, N. (2013). Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 78-94.
15. Hemşirelik Lisans Eğitim Programı Standartları. (2017). *HEPDAK. (Sürüm 2.0)*. https://www.hepdak.org.tr/doc/b3_v2.pdf (Erişim 23.02.2021)
16. Göktepe, N., Seren, A. K. H., & Türkmen, E. (2020). Hemşirelik lisans öğrencilerinin akademik memnuniyet ölçeği’nin Türkçeye uyarlanması. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 17(Ek sayı), 18-26.
17. Hemşirelik Lisans Eğitim Programı Standartları 2019, *HEPDAK*. https://www.hepdak.org.tr/doc/b3_v4.pdf (Erişim 23.02.2021)
18. Dennison, S., & El-Masri, M. M. (2012). Development and Psychometric Assessment of the Undergraduate Nursing Student Academic Satisfaction Scale (UNSASS). *J Nurs Meas*, 20(2), 75-89.
19. Demirli, C., & Kerimgil, S. (2009). Yükseköğretimde eğitim öğretimle ilgili öğrenci memnuniyeti ölçeği’nin geliştirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4(4), 1392-1403.
20. Ergün, Y., Islattı Mutlu, Ç., Demir, D., Berker, E., & Anık, G. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin eğitimden beklentileri ve memnuniyet düzeyleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 799-808.
21. Admi, H., Moshe-Eilon, Y., Sharon, D., & Mann, M. (2018). Nursing students’ stress and satisfaction in clinical practice along different stages: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 68, 86-92.
22. Freeman-Gibb, L., Jones, B., Rehman, S., & Ragier, J. (2017). Collaborative baccalaureate programs: Preliminary data on canadian undergraduate nursing students’ satisfaction. *J Nurs Educ*, 56(7), 420-424.
23. Mohammad Nejad, F., Asadizaker, M., Baraz, S., & Malehi, A. S. (2019). Investigation of nursing student satisfaction with the first clinical education experience in universities of medical sciences in Iran. *Journal of Medicine and Life*, 12(1), 75-82.

24. Yılmaz Karabulutlu, E., Bahçecioğlu Turan, G., & Gündüz Oruç, F. (2020). The effect of internships on students' satisfaction with their nursing education. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(1), 60-66.
25. Yıldız Findik, U., Unver, S., Soydas Yesilyurt, D., & Kizilcik Ozkan, Z. (2018). Satisfaction levels of nursing students about summer term education. *International Journal of Caring Sciences*, 11(1), 118-124.
26. Güven, Ş. D., Ünsal, A., & Çakıcı, N. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 25(86), 583-596.
27. Hirsch, C. D., Barlem, E. L. D., Barlem, J. G. T., Silveira, R. S. D., & Mendes, D. P. (2015). Predictive and associated factors with nursing students' satisfaction. *Acta Paulista de Enfermagem*, 28(6), 566-572.
28. Ciftcioglu, G., Alan, H., & Ozen Bekar, E. (2019). The Effect of satisfaction in implementing professional behaviors in nursing students. *International Journal of Caring Sciences*, 12(2), 844-851.
29. Hakim, A. (2014). Nursing students' satisfaction about their field of study. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 2(2), 82-87.
30. Shakurnia, A., Alijani, H., Khajeali, N., & NiakanKalhori, S. R. (2015). Nursing students motivations and satisfaction, Do the motivation and satisfaction of nursing students change during their study years?. *Journal of Health, Medicine and Nursing*, 13, 28-35.
31. Ekiz, T., Özdere, N. B., & Şentürk, E. (2019). Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyinin saptanmasına yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Journal of International Management and Social Researches)*, 6(11), 118-129.
32. Victor, G., Sethi, A., & Yaqub, E. (2020). Academic experiences of undergraduate post-registered BS nursing students in Islamabad, Pakistan. *J Pak Med Assoc*, 70(10), 1767-1773.
33. Guerra-Martín, M. D., Cano-Orihuela, A., Martos-García, R., & Ponce-Blandón, J. A. (2021). Translation and first pilot validation study of the "Undergraduate Nursing Student Academic Satisfaction Scale" questionnaire to the Spanish context. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(2), 423.
34. Kabanya, C. N., Karani, A. K., & Mirie, W. (2017). Determinants of satisfaction with training process among final year nursing students at Kenya Medical Training College. *Biomedical Journal of Scientific & Technical Research*, 1(4), 1-6.
35. Usán Supervía, P., Salavera Bordás, C., & Murillo Lorente, V. (2020). Exploring the psychological effects of optimism on life satisfaction in students: The mediating role of goal orientations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(21), 7887.
36. Gao, Y., Cheng, S., Madani, C., & Zhang, G. (2019). Educational experience of male students in a baccalaureate nursing program in China. *Nurse Education in Practice*, 35, 124-129.
37. Görgen, Ö., & Bingöl, G. (2016). Amasya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 116-122.
38. Moon, H., & Jung, M. (2020). The relationship between a disposition of gratitude, clinical stress, and clinical satisfaction in nursing students. *Perspectives in Psychiatric Care*, 56(4), 768-776.

39. Şavgar, C., Özçakır, Ö., Ay, N., Orgun, F., & Akçakoca, B. (2018). Öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 34(2), 30-43.
40. Wong, W. H., & Chapman, E. (2023). Student satisfaction and interaction in higher education. *Higher Education*, 85(5), 957-978